

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL I. L. IR UAB „SB LIZINGAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. kovo 22 d. Nr. 242-120

Vilnius

Lietuvos bankas gavo I. L. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir UAB „SB lizingas“ (buvęs pavadinimas UAB „Ūkio banko lizingas“) (toliau – bendrovė) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2007 m. sausio 25 d. pareiškėja, bendrovė ir AB Ūkio bankas (toliau – bankas) sudarė banko lizingo kortelės su kredito limitu sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – kortelės sutartis). Vėliau šalys susitarė dėl kortelės sutarties pakeitimų (pakeistas kredito limitas, mėnesio mokėjimas, metinė palūkanų norma, kredito limito terminas ir t. t.) (toliau – kortelės sutarties pakeitimas).

2011 m. balandžio 21 d. pareiškėja bendrovei pateikė dvi pretenzijas, kuriose kėlė klausimus dėl nepagrįstai nurašytų lėšų, nustatyto administracinio mokesčio, kortelės sutarties pakeitimo sudarymo atgaline data ir kt.

2011 m. gegužės 5 d. bendrovė atsakė į pareiškėjos klausimus dėl kortelės įkainių ir kredito limito pakeitimų. Bendrovė taip pat nurodė, kad atsakymo pateikimo dieną pareiškėja nebuvo įvykdžiusi prievolės grąžinti 7 026,57 Lt kredito limitu perviršį ir pradelstas palūkanas – 558,98 Lt.

2011 m. gruodžio 6 d. pareiškėja pateikė bendrovei pretenziją, kurioje nurodė, kad 2010 m. bendrovė vienašališkai sumažino kredito limitą, nustatė administracinį mokestį ir padidino metinių palūkanų normą. Pasak pareiškėjos, su pakeitimais ji supažindinta nebuvo, jokių sutarčių priedų nepasirašė.

2011 m. gruodžio 14 d. pareiškėja su bendrove sudarė vartojimo kredito sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*), kuria 12 mėnesių laikotarpiui suteiktas 6 982,84 Lt kreditas (toliau – vartojimo kredito sutartis).

2012 m. gegužės 2 d. pareiškėja kartu su Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos nariu M. Ž. pateikė bendrovei pretenziją, kurioje vėl kėlė klausimus dėl vienašališku sprendimu sumažinto kredito limitu, nustatyto papildomo administracinio mokesčio ir padidintos metinės palūkanų normos. Pareiškėja nurodė, kad 2012 m. vasario 9 d. apmokėjo „visas suteikto kredito neginčytinas sumas“, ir prašė detalizuoti sumas, kurių dar nėra apmokėjusi.

2012 m. gegužės 9 d. raštu bendrovė pareiškėjai priminė, kad pareiškėjos 2011 m. gruodžio 6 d. pretenzija buvo patenkinta: pareiškėjos pageidavimu 6 982,84 Lt įsipareigojimų dalis (dalis viršyto kredito) pagal kortelės sutartį buvo perkelta vartojimo kredito sutarčiai, delspinigių buvo atsisakyta, o priskaičiuotos palūkanos paliktos kortelės sutarčiai. Bendrovė pažymėjo, kad dėl kitų su kortelės sutartimi susijusių klausimų detalai atsakyta 2011 m. gegužės 5 d. rašte. Pareiškėjai taip pat buvo pateikta mokėjimų pagal kortelės sutartį detalizacija už laikotarpį nuo 2011 m. gruodžio 15 d. iki 2012 m. balandžio 30 d., iš jos matyti, kad 2012 m. balandžio 30 d. pareiškėjos įsipareigojimai bendrovei (panaudotas kreditas) buvo 380,72 Lt.

2016 m. rugpjūčio 29 d. pareiškėja bendrovei pateikė pretenziją, kurioje nurodė nesutinkanti su 2016 m. kovo 9 d. bendrovės pranešime pateikta informacija apie pareiškėjos 245,90 Eur skolą pagal kortelės sutartį. Pasak pareiškėjos, 2012 m. vasario 9 d. „buvo pilnai padengtos visos kredito

sumos“. Pareiškėja teigia 2012 m. vasario 9 d. sumokėjusi 1 404 Lt, bet bendrovės pateiktoje mokėjimų detalizacijoje nurodyta, kad apmokėta tik 1 120,59 Lt, ir teiraujasi, kur dingo jos sumokėti 283,41 Lt. Pareiškėja taip pat ginčija už 2011 m. sausio mėnesį priskaičiuotų palūkanų dydį.

2016 m. rugsėjo 5 d. bendrovė pareiškėjai priminė 2011–2012 m. vykusio susirašinėjimo esmę. Bendrovė nurodė, kad 2011 m. gruodžio 14 d. pagal kortelės sutartį pareiškėjos panaudotas kreditas buvo 9 982,84 Lt, nesumokėtos palūkanos – 1 584,93 Lt. Gavusi pareiškėjos pretenziją bendrovė ją iš dalies patenkinu: pareiškėjos pageidavimu dalis įsipareigojimų (viršytas kreditas), t. y. 6 982,84 Lt, pagal kortelės sutartį buvo perkelta vartojimo kredito sutarčiai, kurią pareiškėja pasirašė 2011 m. gruodžio 14 d. ir kuri turėjo būti vykdoma joje nustatyta tvarka ir sąlygomis. Vartojimo kredito sutarties pasirašymo dieną pagal kortelės sutartį pareiškėjai priskaičiuotų delspinigių (731,65 Lt) bendrovė atsisakė, o priskaičiuotos 1 584,93 Lt palūkanos ir 3 000 Lt panaudotas kredito limitas buvo palikti kortelės sutarčiai. Bendrovė pažymėjo, kad kartu su 2012 m. gegužės 9 d. raštu pateiktoje mokėjimų detalizacijoje buvo aiškiai nurodyta, kad 2012 m. balandžio 30 d. pareiškėjos įsipareigojimai pagal kortelės sutartį buvo 380,72 Lt (panaudota kredito suma), kurią pareiškėja kartu su palūkanomis turėjo sumokėti kortelės sutartyje nustatyta tvarka. Nuo vartojimo kredito sutarties sudarymo (2011 m. gruodžio 14 d.) iki 2012 m. vasario 9 d. pareiškėja pagal vartojimo kredito sutartį jokių įmokų nemokėjo. 2012 m. vasario 9 d. pareiškėja sumokėjo 6 982,84 Lt, t. y. tik vartojimo kredito sutarties kredito sumą, nors tuomet jau buvo priskaičiuota 268,03 Lt palūkanų ir 15,38 Lt delspinigių. 2012 m. vasario 10 d. pareiškėjai sumokėjus 1 404 Lt, 283,41 Lt (pareiškėjos nurodyta „dingusi“ suma) buvo paskirta likusiems įsipareigojimams pagal vartojimo kredito sutartį padengti, o 1 120,59 Lt – kreditui grąžinti ir palūkanoms sumokėti pagal kortelės sutartį. Bendrovė pabrėžia, kad tik gavus minėtą įmoką ir padengus likusius įsipareigojimus buvo baigta vykdyti vartojimo kredito sutartis. Kadangi 2012 m. gegužės 9 d. rašte nurodytos skolos (380,72 Lt) pareiškėja nesumokėjo, palūkanos už šią panaudotą ir likusią negrąžintą kredito sumą buvo dengiamos iš kredito limito pagal kortelės sutartį, dėl to skola pagal šią sutartį dabar sudaro 253,90 Eur. Bendrovė pareiškėjai taip pat paaiškino, kaip buvo apskaičiuotas 2012 m. sausio mėn. priskaičiuotų palūkanų dydis.

Nesutikdama su bendrovės atsakymu pareiškėja dėl kilusio ginčo nagrinėjimo kreipėsi į Lietuvos banką. Pareiškėja nurodė, kad 2012 m. vasario 9 d. visiškai atsiskaitė su bendrove ir apmokėjo visas neginčytinas suteikto kredito sumas. Pareiškėja nurodė, kad 2012 m. vasario 8 d. pagal kortelės sutartį sumokėjo 3 050 Lt, pagal vartojimo kredito sutartį – 6 982,84 Lt, o 2012 m. vasario 9 d. dar sumokėjo 1 404 Lt palūkanų. Pareiškėja pažymi, kad jokiai išraše nėra nurodyto jos atliktos 1 404 Lt įmokos paskirstymo, bendrovė savo ataskaitoje esą klaidingai nurodo, kad sumokėta tik 1 120,59 Lt, nes dalis pinigų – 283,41 Lt yra neįskaityti. Pareiškėja taip pat kelia klausimus dėl 2009 m. pritaikyto administravimo mokesčio, apie kurį bendrovė pareiškėjos neinformavo, 2009 m. esą neteisingai apskaičiuotų palūkanų, atgaline data sudaryto kortelės sutarties pakeitimo, be pareiškėjos valios pakeisto kredito limito, palūkanų normos. Pareiškėja prašo bendrovės veiksmus pripažinti neteisėtais, panaikinti jos skolą ir rekomenduoti bendrovei grąžinti visas permokėtas sumas ir mokėti 5 proc. palūkanas iki Lietuvos banko rekomendacijos įvykdymo.

Bendrovė su pareiškėjos reikalavimais nesutinka. Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi bendrovė iš esmės pakartojo ir detaliam paaiškino 2016 m. rugsėjo 5 d. pareiškėjai pateiktame atsakyme nurodytas aplinkybes. Bendrovė pažymėjo, kad pareiškėja yra pasirašiusi kortelės sutarties pakeitimą, sutartys atgaline data pasirašomos nebuvo. Bendrovė atkreipia dėmesį, kad pareiškėja teigia, kad, 2012 m. vasario 9 d. sumokėjusi 1 404 Lt įvykdė įsipareigojimus pagal vartojimo kredito sutartį, bet pretenzijose bendrovei teiraujasi, kodėl ši suma neįskaityta prievolėms pagal kortelės sutartį padengti. Bendrovė pažymi, kad po to, kai 2012 m. gegužės 9 d. pareiškėjai pateikė atsakymą, kuriame paaiškino 2011 m. gruodžio 14 d. taikaus susitarimo esmę ir papildomai pateikė informaciją apie 2012 m. balandžio 30 d. pareiškėjos pagal kortelės sutartį panaudoto ir negrąžinto kredito sumą – 380,72 Lt (t. y. sumą, kurią kartu su palūkanomis pagal kortelės sutartį pareiškėja privalėjo sumokėti), bendrovė jokių pretenzijų iš pareiškėjos negavo ir laikė, kad ginčas

su pareiškėja yra išspręstas taikiai. Tačiau pareiškėja minėtų įsipareigojimų neįvykdė ir į siunčiamus pranešimus apie skolą sureagavo tik 2016 m. rugpjūčio 29 d., keldama tuos pačius klausimus, kurie buvo išspręsti dar 2011–2012 m. Bendrovė teigia, kad ginčą, dėl kurio nagrinėjimo pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką, šalys yra išsprendusios dar 2011 m.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, pareiškėja mano, kad su bendrove galutinai atsiskaitė dar 2012 m., todėl bendrovei nėra skolinga. Pareiškėja taip pat kelia klausimus dėl bendrovės veiksmų, atliktų nuo kortelės sutarties ir vartojimo kredito sutarties sudarymo iki 2012 m., teisėtumo.

Vertinant pareiškėjos reikalavimus pažymėtina, kad, kaip atsiliepime nurodo bendrovė, tuos pačius klausimus dėl palūkanų skaičiavimo, kredito limito, metinės palūkanų normos ir administravimo mokesčio pareiškėja kėlė dar 2011 m. Kaip matyti iš ginčo byloje esančių dokumentų ir šalių pateiktų paaiškinimų, tuomet kilusį ginčą šalys išsprendė taikiai, t. y. bendrovė atsisakė dalies savo reikalavimų, taip pat buvo sutarta dėl pareiškėjai priimtinos skolos grąžinimo tvarkos (dalis skolos perkelta vartojimo kredito sutarčiai, likusi dalis palikta mokėti pagal kortelės sutartį). Pažymėtina, kad 2016 m. rugpjūčio 29 d. bendrovei pateiktoje pretenzijoje pati pareiškėja patvirtino, kad jos pretenzijos buvo patenkintos, ir pakartojo 2012 m. gegužės 9 d. bendrovės atsakyme nurodytas sąlygas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėja patvirtina, kad 2011 m. kilęs ginčas su bendrove buvo išspręstas, pareiškėjai buvo ir yra žinomos tuomet pasiekto susitarimo sąlygos ir šios sąlygos pareiškėjai buvo priimtinos. Todėl, 2011 m. gruodžio 14 d. šalims derybų būdu sutarus dėl pareiškėjos skolos dydžio ir jos grąžinimo tvarkos (dalis reikalavimų bendrovė atsisakė), t. y. šalims sutarus dėl pareiškėjos prievolės dydžio ir jos vykdymo tvarkos, Lietuvos bankas neturi pagrindo vertinti iki šio susitarimo bendrovės atliktų veiksmų ir iki 2011 m. gruodžio 14 d. bendrovės reikalautų sumų (kurių dydis šalių susitarimu buvo pakeistas) pagrįstumo.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (toliau – CK), be kita ko reglamentuojančiame prievolių ir sutarčių vykdymo principus, yra nurodyta, kad sutartys turi būti vykdomos tinkamai ir sąžiningai (CK 6.38 straipsnis, 6.200 straipsnio 1 dalis). Pažymėtina, kad kreditorius ir skolininkas privalo elgtis sąžiningai, protingai ir teisingai tiek prievolės atsiradimo ir egzistavimo, tiek ir jos vykdymo ar pasibaigimo metu (CK 6.4 straipsnis). Todėl tiek pagal kortelės sutartį, tiek vėliau pareiškėjai pasirašius kortelės sutarties pakeitimą ir vartojimo kredito sutartį pagal susitarimus kylančias prievoles pareiškėja turėjo vykdyti tinkamai (t. y. sutartomis sąlygomis) ir sąžiningai.

Lietuvos bankui ginčo byloje yra pateikti duomenys, patvirtinantys, kad 2011 m. gruodžio 14 d. šalys sutarė dėl tvarkos, pagal kurią pareiškėja įvykdys savo prievolę grąžinti bendrovei susidariusią skolą: 6 982,84 Lt panaudotą kreditą pagal kortelės sutartį pareiškėja bendrovei turėjo grąžinti vartojimo kredito sutartyje nustatyta tvarka, o 3 000 Lt panaudotą kreditą ir 1 584,93 Lt priskaičiuotas palūkanas – kortelės sutartyje nustatyta tvarka. 2011 m. gruodžio 17 d. pagal kortelės sutartį pareiškėja bendrovei sumokėjo 150 Lt, 2012 m. vasario 8 d. pagal kortelės sutartį sumokėjo 3 050 Lt, o pagal vartojimo kredito sutartį – 6 982,84 Lt, 2012 m. vasario 9 d. pagal vartojimo kredito sutartį pareiškėja sumokėjo dar 1 404 Lt. 2012 m. gegužės 2 d. pareiškėja kreipėsi į bendrovę nurodydama, kad apmokėjo visas suteikto kredito neginčytinas sumas, ir prašė pateikti sumų, kurių pareiškėja neapmokėjo, detalizaciją. Kartu su 2012 m. gegužės 9 d. atsakymu bendrovė pateikė pareiškėjai mokėjimų pagal kortelės sutartį detalizaciją už laikotarpį nuo 2011 m.

gruodžio 15 d. iki 2012 m. balandžio 30 d. Iš pateiktų duomenų matyti, kad 2012 m. balandžio 30 d. pareiškėja bendrovei vis dar buvo negrąžinusi 380,73 Eur panaudoto kredito.

Pažymėtina, kad kartu su 2012 m. gegužės 9 d. raštu bendrovė pareiškėjai nepateikė pagal vartojimo kredito sutartį neapmokėtų įmokų detalizacijos, todėl manytina, kad tuomet bendrovė manė, kad savo prievolės pagal minėtą sutartį pareiškėja yra įvykdžiusi. Šią poziciją bendrovė patvirtina ir Lietuvos bankui paaiškindama, kad vartojimo kredito sutartis buvo laikoma baigta 2012 m. vasario 8 d. pareiškėjai grąžinus 6 982,84 Lt – vartojimo kredito sutartyje nurodytą kredito sumą, ir 2012 m. vasario 9 d. sumokėjus 1 404 Lt, iš kurių 283,41 Lt buvo skirti palūkanoms ir delspinigiams apmokėti. Iš pareiškėjos pateiktų mokėjimo patvirtinimų matyti, kad 1 404 Lt įmoka buvo skirta prievolėms pagal vartojimo kredito sutartį vykdyti, todėl manytina, kad sumokėjusi 6 982,84 Lt pareiškėja suprato, kad vartojimo kredito sutartis, grąžinus tik kredito sumą, bet neapmokėjus sutartyje nustatytų palūkanų ir priskaičiuotų delspinigių, nėra tinkamai įvykdyta.

Kartu su 2012 m. gegužės 9 d. raštu pareiškėjai pateiktoje mokėjimų pagal kortelės sutartį detalizacijoje nurodyta, kad pareiškėjos skola 2011 m. gruodžio 15 d. sudarė 4 584,93 Lt (3 000 Lt negrąžintas kreditas ir 1 584,93 Lt palūkanos). Ši suma atitinka 2011 m. gruodžio 14 d. šalių susitarimo dėl skolos grąžinimo sąlygas. Taip pat nurodyta, kad nuo 2011 m. gruodžio 15 d. iki 2012 m. balandžio 30 d. pareiškėja pagal kortelės sutartį yra sumokėjusi 150 Lt, 3 050 Lt ir 1 120,59 Lt, o likęs negrąžintas kreditas yra 380,72 Lt. Kaip paaiškino bendrovė, pareiškėjai vasario 9 d. sumokėjus 1 404 Lt įmoką, kai vartojimo kredito sutarčiai galutinai įvykdyti reikėjo tik 283,41 Lt įmokos, likusi įmokos dalis (1 120,59 Lt) buvo skirta įmokoms pagal kortelės sutartį. Kaip minėta, mokėdama 1 404 Lt įmoką pareiškėja buvo nurodžiusi, kad ji skirta prievolėms pagal vartojimo kredito sutartį vykdyti, o iš bendrovės pateiktos detalizacijos supratusi, kad likusi šios įmokos dalis yra skirta prievolėms pagal kortelės sutartį vykdyti, tokiam įskaitymui neprieštaravo.

Ginčo byloje nėra pateikta duomenų, kurie patvirtintų, kad, gavusi 2012 m. gegužės 9 d. bendrovės atsakymą su pagal kortelės sutartį atliktų mokėjimų detalizacija ir informacija apie vis dar negrąžintą 380,72 Lt panaudotą kreditą, pareiškėja būtų teikusi bendrovei kokias nors pretenzijas (pvz.: nesutikusi su lėšų įskaitymo tvarka, skolos dydžiu ir t. t.). Kaip minėta, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi principo, todėl vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu. Pareiškėja teigia, kad su bendrove yra visiškai atsiskaičiusi, tačiau nepateikė jokių duomenų, kad būtų ginčijusi bendrovės pateiktą informaciją apie 2012 m. balandžio 30 d. vis dar negrąžintą kreditą, arba duomenų, patvirtinančių, kad bendrovės reikalauta suma buvo sumokėta. Priešingai, pareiškėja teigia su bendrove visiškai atsiskaičiusi dar 2012 m. vasario 9 d., nors 2012 m. gegužės 2 d. prašė pateikti nesumokėtų sumų detalizaciją, t. y. po 2012 m. vasario 9 d. atliktų įmokų pareiškėja nebuvo tikra, ar ji yra visiškai atsiskaičiusi su bendrove. 2012 m. gegužės 9 d. pareiškėja buvo informuota apie skolą ir bendrovės nurodytos skolos neginčijo. Todėl pareiškėjos teiginiai apie visišką atsiskaitymą su bendrove 2012 m. vasario 9 d., kai dar 2012 m. gegužės 9 d. pareiškėja buvo informuota apie negrąžintą kreditą pagal kredito sutartį, laikytini nepagrįstais, o pareiškėjos veiksmai neatitinkančiais sąžiningo elgesio reikalavimų.

Atsižvelgdamas į tai, kad ginčo byloje nėra duomenų, kurie leistų manyti, kad pareiškėja dar 2012 m. vasario 9 d. būtų visiškai atsiskaičiusi su bendrove pagal kortelės sutartį, Lietuvos bankas neturi pagrindo tenkinti pareiškėjos reikalavimų ir rekomenduoti bendrovei panaikinti skolą.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos I. L. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas